

Öppen publicering från Chalmers

**En guide för forskare som vill nätpublicera
avhandlingar, artiklar och rapporter**

Uppföljning av Fakultetsklubbens och Fakultetsrådets
[seminarium om vetenskaplig publicering](#)

Nu kan den som så vill göra sina avhandlingar och rapporter lättillgängliga på nätet med skanning och utläggning via [CPL](#) (Chalmers Publication Library).

VISA DITT VERK FÖR VÄRLDEN

Skanning till PDF → Fulltext från CPL

Så här gör du:

- **Tag bort eller täck över inaktuella uppgifter som adress och telefon.**
- **Skanna in dokumentet som en PDF (kan nu göras på kopiatorer).**
- **Gör dokumentet sökbart med ett OCR-program som Adobe Pro.**
- **Ta bort tomma sidor och skönhetsfläckar med detta program.**

- **Lägg in [ramdata för dokumentet](#) som en CPL-post. Om du inte själv kan göra det ber du någon vid lämplig institution assistera.**
- **Skicka din slutliga PDF med e-post till CPL för utläggning.**
- **Skriv på [avtal om nätpublicering](#) och sänd till CPL-redaktionen.**
Om någon har copyright på verket krävs tillstånd för publicering.

De första stegen och särskilt själva skanningen kan du mot ersättning få hjälp med att göra snyggt av Reproavdelningen på Chalmers. En skannad PDF med relativt få bilder kan typiskt bli ungefär en megabyte.

För dokument från 2000-talet som finns i form av en original-PDF är förstås utläggningen ännu enklare. Då behövs oftast bara insändning av PDF och avtal till CPL.

Särskilt intressanta är de nya möjligheterna att göra äldre dokument allmänt tillgängliga på nätet. Inte vill vi väl att resultaten av våra insatser skall synas sämre bara för att de togs fram tidigt!?

Chalmers verkar för att alla publicerade forskningsresultat skall göras fritt tillgängliga för alla, så kallad Open Access. För att säkerställa största möjliga spridning av Chalmers vetenskapliga resultat har rektor beslutat att införa en Open Access policy som gäller från 2010-01-01.

Detta ligger i linje med Berlindeklarationen om Open Access som Sveriges universitets- och högskoleförbund har undertecknat. Det är också i enlighet med de krav som allt fler forskningsfinansierare ställer.

Open Access policyn vid Chalmers innebär att:

All forskning som Chalmers forskare publicerar ska göras tillgänglig i ett öppet arkiv, i normalfallet inom 6 månader efter publicering, dock senast efter 12 månader.

Detta betyder att Chalmers forskare ska deponera en fulltextkopia av alla sina publikationer i elektronisk form i Chalmers Publication Library (CPL). Referens till publikationen ska också registreras i CPL med hänvisning till den deponerade kopian.

Avsnitt från

*[Chalmers nya policy från 2010](#)
[för fri tillgång till publicerade forskningsresultat](#)*

Öppen publicering av ny forskning: [Chalmers är först](#) med nya riktlinjer för öppen publicering. Publicerat material skall finnas fritt tillgängligt för alla inom ett halvår eller i varje fall ett år. Därmed försvinner tidskrifters gamla orimliga äganderätt till forskningsresultat som framtagits med stöd av allmänna medel. Detta framstår som en revolutionerande möjlighet till ökad demokratisering av forskningen.

Fri tillgång till äldre forskning: Som framgår ovan verkar Chalmers nu för fri tillgång till all publicerad forskning. Tidigare avhandlingar och rapporter utgör en stor del av det som då behöver göras tillgängligt via CPL. Som stöd för den som snabbt vill komma igång visas exempel för olika slag av publikationer på följande sidor.

Äldre litteratur med copyright: De snabbt ökande kraven på fri tillgång kan antas påverka även äldre tidskriftspublicerad litteratur. En möjlighet är att tidskrifter själva nätpublicerar äldre årgångar via skanning. En annan är att författare själva begär tillstånd att lägga ut artiklar i CPL. En fördel är då att medförfattare inte behöver kontaktas eftersom tidskriften har copyright.

Fyra slag av nyare och äldre publikationer som lämpligen nätpubliceras via CPL

Senare års avhandlingar

En miljövetenskaplig avhandling från 2006 om biobränslen exemplifierar.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=10226>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/10226.pdf>

De som tagit sin forskarexamen under senare år har oftast översiktsdelen på en PDF som använts för tryckning. Att lägga in en post på CPL och skicka in PDF blir då mycket enkelt och ger hög kvalitet.

Skannade äldre avhandlingar

En miljövetenskaplig doktorsavhandling från 1992 exemplifierar. I detta fall var såväl avhandling som extratryckt sammanfattning slut sedan länge.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=1519>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/1519.pdf>

För skanning behövs ett lämpligt original som eventuellt tas isär. Hur skanning och eventuell OCR görs påverkar resultatets kvalitet.

Senare års forskningsrapporter

En rapport från 2009 om antioxidanter exemplifierar. Rapporten för Cancer- och Allergifonden är skriven för spridning via nätpublicering.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=89514>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/89514.pdf>

Färgbilder och viss anpassning till sökmotorer förbättrar möjligheterna att nå ut brett och slagkraftigt med nätpublicering.

Skannade äldre forskningsrapporter

Rapporten från Chalmers forskarförhör 1985 om det då heta dioxinproblemet exemplifierar. Rapporten från förhöret är slut sedan länge.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=93748>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/93748.pdf>

De flesta forskare har säkert egna undanskymda intressanta rapporter av hög kvalitet som nu kan nätpubliceras via skanning.

CPL 2000-2010: Mer än 5000 fulltexter
CPL 1960-1990: Mindre än 100 fulltexter
(enligt [CPL-sökning](#) 2010-03-01)

Balans mellan nya och äldre verk

Vetenskap bygger på vad forskare gjort tidigare. Nätpublicering får lätt slagsida mot nytt material, men skanning av äldre verk kan nu motverka detta.

Vetenskaplig kontinuitet: Institutionernas och avdelningarnas hemsidor vid Chalmers har nästan inget material om tidigare verksamhet, medarbetare och vetenskaplig publicering. En öppen nätpublicering från Chalmers som prioriterar även äldre skannade publikationer kan visa vägen för en bättre balans.

Seniorers insatser synliggörs: Vid ett [seminarium om seniorers villkor](#) på Chalmers betonades problemet att seniorer ofta osynliggörs. Detta sker trots att de byggt upp verksamheten och ofta nära förknippas med bilden av Chalmers. Nätpublicering av äldre verk kan motverka även denna obalans och samtidigt göra rättvisa åt Chalmers vetenskapshistoria.

Snabb publicering: Ofta finns en förlaga av det verk som skall nätpubliceras. Hela processen med kopiering, OCR, CPL-post och avtal kan då klaras av på någon timme. Ett belysande exempel för ett äldre verk är följande avhandling för doktorsgrad från 1973.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=112711>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/112711.pdf>

Parallell publicering: Avhandlingen nedan har publicerats från CPL efter tillstånd från tidskriften. Sammanfattningen har kopierats in i posten. Alla fel i OCR-versionen syns då och har korrigerats. Även länkar till ingående artiklar har lagts in i CPL-posten liksom kort information om både avhandling och disputation.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=111254>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/111254.pdf>

[Språkpolicy GU](#)

[Språkpolicy LTH](#)

[Språkpolicy KTH](#)

Balans mellan svenska och engelska

Ett [seminarium om språkpolicy vid högskolan](#) betonade nyligen vikten av att prioritera svenska vid sidan av engelska. Öppen publicering från Chalmers kan bidra till detta.

Mer svenskt i CPL: Sett till antalet poster har CPL stark slagsida mot engelska. Särskilt för fulltexter kan detta ändras genom nätpublicering av mer forskning presenterad på svenska i rapporter och artiklar från Chalmers. Detta är väsentligt inte minst för högskolans samverkansuppdrag.

Äldre artiklar: Många forskare har äldre artiklar och rapporter av hög kvalitet på svenska. Ofta är dessa okända eller otillgängliga. De kan nu enkelt publiceras från Chalmers via skanning enligt följande exempel.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=107190>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/107190.pdf>

Utbildning: Dominansen av utbildningslitteratur på engelska är mycket stark på en högskola som Chalmers. Nätpublicering av kursmaterial på svenska kan bidra till en bättre balans. En kursbok kan då som i följande exempel indelas i avsnitt som lärare kan välja efter behov.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=72639>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/72639.pdf>

Särskilt på områden som snabbt förnyas eller omvärderas kan det vara viktigt med utbildningsanpassade artiklar som följande exempel för biotekniker.

<http://publications.lib.chalmers.se/cpl/record/index.xsql?pubid=26518>

<http://publications.lib.chalmers.se/records/fulltext/26518.pdf>

Visioner: Ett viktigt argument för nätpublicering på eget språk är att de flesta då når högre kvalitet med hänsyn till nyanser och språklig exakthet. Hjälpmiddel för översättning utvecklas nu snabbt. Snart blir det kanske naturligt att nätpublicera artiklar på det egna språket och först därefter kanske även på engelska.